

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniki prostori:
2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

Čena lista je \$6.00

Entered as second-class matter January 16, 1932, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1917.

CHICAGO 23, ILL., ČETRETEK, 20. JUNIJA (JUNE 20), 1946

Subscription \$6.00 Yearly

STEV.—NUMBER 120

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Diskuzije o reparacijah in pariški konferenci

Nacija zahteva sto milijonov dolarjev od Italije

DAULT REVIDIRAL STALIŠČE

19. jun.—Diskuzije o italijanskih reparacijah med zunanjim ministrom Molotom, ameriškim državnim tajnikom Byrnesom in britskim zunanjim ministrom Bevinom so imele značaj barantanja. Molotov je vztrajal pri zahtevi, da Italija dobiti odškodnino 100.000.000 od Italije. Polovica te vsote naj bi prišla iz sedanje italijanske produkcije.

Byrnes in Bevin sta citirala šteje v dolarjih in centih in izjavljala, da Italija ne more plačati odškodnine. Bevin je lagal, naj se veselite odredbe reparacij v prilog malim vram kot so Jugoslavija, Grčija in Abesinija.

Molotov je dal razumeti, da bo ugovarjal, če se vprašala italijanske odškodnine. Molotov je v Grčiji odložil do minule konference, katere se bodo deležili reprezentanti 21 židovskih držav, toda vprašanje odškodnine Rusiji mora biti rešeno na konferenci zunanjih ministrov.

Byrnes je dejal, da italijanske reparacije v Rumuniji, Bolgariji in Poljskem znaša \$50.000.000 do \$100.000.000. To naj bi dobila Rusija poleg italijanskih parnikov, letnih ladij. Molotov je izjavil, da italijansko imetje v treh azijskih državah predstavlja vrednost \$25.000.000. Italija naj plačala ostalo vsoto odškodninskih sedanje produkcije v šestih letih.

Byrnes in Bevin sta ugovarjala slednji je dejal, da Ameriško bo finančno podpirala Italija, če bo Rusija vlekla denar iz obliki odškodnine. V letih bi prišlo italijanske reparacije pod rusko kontrolo.

Zunanjih ministrov je bil najmanj, ko je francoski zunanji minister Georges Bidault dejal, da se hoče udeležiti letnih konferencij v zvezi s pravilnimi ročaji odgovornosti v Franciji. V teku diskuzije o reparacijah je Bidault izjavil izvajanja ruskega zunanje ministra Molotova.

Molotov se je dvignil, ko je govoril omenil potrebo sklicati mirovne konference. S tem razpril bojazen, da se zunanji ministri ne bodo mogli sporazumeti. Francoski uradniki so prevzeli pripravljala delo o splošno mirovno konferenco in izrazili mnenje, da bodo govori med ministri zaključeni v treh tednih. Možnost je, da bo mirovna konferenca v Parizu 15. julija.

Poljsko mesto

Avio izolirano

Teroristi ugrabili britske častnike

Jeruzalem, Palestina, 19. jun.—Teroristi avtoritete, razkačene od državnega ugrabljenja petih britskih častnikov, so oklicale izjemno stanje v Tel Avivu in izolirali mesto. Kordon policajev in vojakov vse vohde v mesto.

Teroristi ugrabljenih častnikov so zaenkrat, zasedeno pa so avtoritete odredile hitne preiskave. Teroristi se kirijo, da bo oklica izjemno stanje v Palestini. Teroristi se pripravljajo, da bodo odvabili neznanomak. Izjavo in nastajajo se nadaljujejo.

Domače vesti

Išče brata

Braddock, Pa.—Joe Kováč je prejel pismo od Matijeta Kováča iz Paljčega pri Postojni, ki želi izvedeti za svojega brata Paula Kováča. On se je pred šestimi leti nahajal v državi New Hampshire. Piše naj Joevu Kováču, 12 Wood st., Braddock, Pa.

Is Clevelanda

Cleveland.—Družini Louis Marolt iz Collinwooda je v bolnišnici umrl dva in pol meseca star sinček, ki poleg staršev zapušča tudi sestro.—V bolnišnici Charity se nahaja Ida Božič.—V Collinwoodu sta se poročila Louis Urbas ml. in Louise Kappel. Nevesta je diplomirana bolničarka, ženina pa je služil pri marinih štiri leta in se boril na Pacifiku. Po vrnitvi s poročnega potovanja bosta prevzela očetovo, to je Urbasovo trgovino.

Četniški poveljnik priznal izdajstvo

Mihajlovič odobral kolaboracijo z Nemci

Belgrad, 19. jun.—Slavulj Vranješić, poveljnik četnikov pod generalom Mihajlovičem, je na obravnavi pred vojaškim sodiščem priznal izdajstvo. Izjavil je, da je kolaboriral z Nemci in da je Mihajlovič to odobral. Vranješić je bil poveljnik četniškega oddelka v Bosni, kjer je bilo po trditvi tožiteljstva največ slučajev kolaboracije s sovražniki Jugoslavije. On je bil prvi med Mihajlovičevimi častniki, ki je brez oklevanja priznal krivdo.

V izdajstvo je zapletel tudi Radoslava Radiča, svojega predstojnika, z izjavo, da je od njega dobival ukaze in navodila. Vranješić je bil major v jugoslovanski predvojni regularni armadi. Dejal je, da ga je Mihajlovič poslal v Bosno brez navodil, potem pa je slednji odobril kooperacijo med njim in sovražnikom. Radič je prekinil pričanje in izjavil, da je bil bolan v tistem času. Vranješić in drugi častniki so delali vse na svojo odgovornost. Radič je pozneje priznal, da je imel sestanke z Nemci.

Nacijska špionaža v prilog Japonski

Nekaj članov krožka aretiranih

Sanghaj, Kitajski. 19. jun.—Aktivnosti nacijskega špijskega krožka, ki je operiral v prilog Japonski in proti zavezniškim, so bile razkrite. Špioni so bili na delu po kapitulaciji Nemčije pred zavezniški. Špioni so imeli razporedeno mrežo na Kitajskem, v Mandžuriji in Mongoliji. Poročilo o operacijah špijonov je objavil posebni ameriški preiskovalni odbor. To pravi, da so bili špioni zlasti aktivni v Sanghaju, Cantonu, Čungkingu in Peipingu. Nekateri člani špijskega krožka so bili aretirani. Med temi sta Siegfried Fuellkrug, bivši nemški vseučilni profesor in član nemške trgovske firme Defag & Heissig, in Walter Heissig, predsednik te firme. Vsi bodo postavljeni pred sodišče, katero jim bo naložilo kaznen.

Najmanj 20 oseb je izgubilo življenje v zadnjih dneh.

Bloom obsodil poročilo pododseka

Amerika naj zavzame odločno stališče proti Rusiji

Washington, D. C., 19. jun.—Kongresnik Bloom, demokrat iz New Yorka in načelnik odseka za zunanje zadeve, je ostro obsodil poročilo, katerega so objavili štiri člani pododseka za zunanje zadeve, ki so obiskali Poljsko in Rusijo. Ti člani so kongresniki Gordon, Ryter, Mundt in Bolton.

Bloom je dejal, da je poročilo nizkotna igra malenkostnih politikov. Notiral je, da so se člani pododseka vrnili z obiska Rusije in Poljske v oktobru preteklega leta in namenoma zadržali poročilo. Objavili so, ga zdaj, ko je v teku konferenca zunanjih ministrov štirih velesil v Parizu.

Poročilo naglašalo, da se odnosi za Rusijo izboljšali, kadar je Amerika zavzela odločno stališče proti sovjetom, kadar pa je začela popuščati, so se poslabšali. Dalje pravi, da je Rusija pod absolutno diktaturo, Poljska pa njen satelit. Amerika je storila napako, ko je priznala začasno poljsko vlado v Varšavi.

Bloom je naznanil, da se bodo člani odseka za zunanje zadeve sestali na seji danes. Člani pododseka bodo na tej zahtevali odobritev svojega poročila. Gotovo je, da se bodo morali boriti proti Bloomu.

"Člani odseka za zunanje zadeve niso nikdar razpravljali o poročilu," je rekel Bloom. "Poročilo je v bistvu blatenje sovjetske Rusije in potvarjanje dejstev."

Federalna pomoč za gradnjo hiš

Chicago, 19. jun.—Župan Edward Kelly, ki se je vrnil iz Washingtona, kjer je konferiral z uradniki federalne stanovniške administracije, je naznanil, da bo mesto dobilo najmanj dva milijona dolarjev za financiranje gradnje hiš za vojne veterane. Začasni čikaški stanovniški program, ki je dolocal zgradnjo 8000 hiš za vojne veterane, je bil ustavljen zaradi pomanjkanja denarja. Mesto je prispevalo dva milijona dolarjev v stanovniški sklad, Kelly pa je dejal, da je potrebna dodatna vsota \$3.000.000 za izvajanje programa. On je izrazil upanje, da bo državna vlada podprla program.

Levin resigniral kot član odbora

Chicago, 19. jun.—Samuel I. Levin, delavski vodja, je resigniral kot član čikaškega šolskega odbora. To pozicijo je imel od 1. 1939. Mestni svet je resignacijo sprejel. Levin je predsednik sveta unij CIO v Illinoisu.

Italijansko sodišče potrdilo volitve

Rim, 19. jun.—Vrhovno sodišče je formalno potrdilo, da so se volilci pri splošnih volitvah 2. junija izrekli za odpravo monarhije in ustanovitev republike. Za republiko je glasovalo 12.717.923 volilcev, za monarhijo pa 10.719.264 volilcev. Premier Alcide de Gasperi je pozdravil odločitev sodišča. Kralj Humbert je zapustil Italijo zadnji petek.

Orožniki razgnali pristaše De Gaulle

Pariz, 19. jun.—Orožniki so razgnali pristaše generala Charlesa de Gaulle, ki so se zbrali pred poslojajem pariške opere in demonstrirali. Šli so v akcijo, ko so se demonstranti uprli ukazom, naj se razidejo.

RUSIJA VETIRALA KOMPROMIS GLEDE ŠPANIJE

Gromyko se izrekel proti zavlačevanju akcije

BRITSKI PREDLOG PORAZEN

New York, 19. jun.—Sovjetska Rusija je vetirala kompromisni načrt, katerega je podprla večina devetih članov varnostnega sveta Združenih narodov, da se špansko vprašanje predloži v odločitev skupščini, katero tvorijo reprezentanti 51 držav.

Sovjetski delegat Andrej A. Gromyko je z vetiranjem narčta preprečil sprejetje predloga britske delegacije, katere načelnik je Alexander Cadogan. Devet delegatov, med temi avstralski in ameriški, je glasovalo za predlog.

Takoj po vetiranju je poljski delegat Oscar Lange ponovno predložil resolucijo z zahtevo, naj države, vključene v organizacijo Združenih narodov, takoj pretrgajo diplomatske in ekonomske odnose s režimom španskega diktatorja Franca Gromyko je prejel izjavil, da je proti zavlačevanju akcije proti temu režimu.

Rusija se je drugič poslužila pravice vetiranja. Prvič se je poslužila v Londonu v februarju tega leta. Takrat je preprečila sprejetje ameriškega predloga glede izravnave konflikta z levantskimi državami s pogajanji. Rusija je vztrajala pri zahtevi, da morata Velika Britanija in Francija odpopklicati svoje čete iz teh držav.

Varnostni svet je ustanovil posebni pododsek petih članov in mu poveril študijo situacije v Španiji. V svojem poročilu je pododsek naglasil, da je Francov režim potencialna, ne pa takojšnja nevarnost svetovnemu miru. Priporočal je sprejetje britske, francoske in ameriške deklaracije, skupščina Združenih narodov pa naj bi odločila glede preloma odnosa s tem režimom.

Gromyko je na sestanku s časniki dejal, da vetiranje kompromisnega načrta ne škoduje Združenim narodom; škoduje jim le zavlačevanje akcije.

Dr. Eelco Van Kleffens, holandski delegat, ki je prejel izjavo, da bo podprl poročilo pododseka s pridržki, se je vzdržal glasovanja. Načelnik pododseka je dr. Herbert V. Evatt, avstralski delegat.

Velebiznis drži Ameriko za vrat

Kontrola nad ekonomijo se povečala

Washington, D. C., 19. jun.—Senatni odsek za mala podjetja je objavil poročilo z ugotovitvami, da se je kontrola velebiznisa nad ameriško ekonomijo ojačila in povečala v vojnem času. Dasi je bila narodna ekonomija koncentrirana že pred vojno, poročilo citira značilnosti razvoja, ki kažejo, da velebiznis ima zdaj večjo moč nego kdaj prej.

Šestintrideset največjih ameriških korporacij razpolaga danes z večjim kapitalom kot so imele vse korporacije pred izbruhom vojne. Velebiznis je dobil večji delež v teku vojne zgrajenih tovarnih in bo lahko dominiral ekonomijo s tezo produkcijske kapacitete. Štiri vodilne bančne grupe kontrolirajo industrijske korporacije. Te so Morganova, Rockefellerjeva, Mellonova in Du Pontova.

Poročilo je zaključeno z napovedjo, da bo velebiznis rabil vsa sredstva, da utrdi svojo moč in razširi oblast, "če mu ne bo kongres stopil na prste."

Obpravna proti japonskim zločincem

Vojaški značaj pouka v javnih šolah

Tokio, 19. jun.—Na obravnavi proti japonskim voditeljem, ki so obtoženi vojnih zločinov, je polkovnik Donald R. Nugent razkril, da je bil pouk v japonskih javnih šolah vojaškega značaja. Učitelji so vcepili šolarjem vojni fanatizem.

Polkovnik Nugent je načelnik oddelka civilnih informacij v štabu generala Douglasa Mac-Arthurja, vrhovnega poveljnika okupacijske sile na Japonkem. Zastiloval ga je pomožni prosekutor Valentine Hammack iz San Franciscosa, Cal. Nugent je dejal, da je vojaško vzgajanje bilo glavni predmet pouka v japonskih šolah. On je bil učitelj v šolah v Wakajami in Osaki v predvojni dobi.

"Tak pouk," je rekel Nugent, "je med šolarji ustvaril vero v božansko misijo japonskega imperija. Učitelji so stalno naglašali potrebo slepe pokorščine in trdili, da bo japonski imperij v bodočnosti dominantil ves svet." Zagovorniki obtožencev so skušali ustvariti vtis, da je Nugent prišel na Japonsko kot ameriški špijon. Med obtoženci je general Hideki Tojo, ki je bil predsednik tokijske vlade v času zavratnega japonskega napada na Pearl Harbor.

Medčasna vlada v Indiji na vidiku

Formula članov britske misije

New Delhi, Indija, 19. jun.—Z odločno in končno gesto, da izsilijo zaključek, so člani britske kaifinetne misije sestavili formulo glede formiranja medčasne vlade v Indiji.

Deklaracija misije, ki kakor izgleda, ustreza glavnim zahtevam voditeljev indijskih strank in grup, pravi, da je bilo 14 voditeljev povabljenih, naj sprejmejo pozicije v eksakutivnem svetu britskega podkralja Wavella. Deklaracija naglašalo, da bo misija šla na delo in formirala medčasno vlado, čeprav bodo voditelji zavrnili povabilo. Vlagla bo ustanovljena na široki podlagi reprezentacije.

Medčasna vlada naj bi prevzela oblast in začela izvrševati funkcije 26. junija. To je datum preteče splošne stavke na železnicah, ki bo, če bo izbruhnila, paralizirala transportacijo.

Člani eksekutivnih odborov kongresne stranke in Muslimanske lige so naznanili, da bodo razpravljali o ponudbi in potem izrekli odločitev. Mohandas K. Gandhi, duševni vodja kongresne stranke, je dejal, da je ponudba važna.

Mohamed Ali Jinnah, vodja Muslimanske lige, še ni komentiral ponudbe, toda mnenje prevladuje, da jo bo sprejel pod gotovimi pogoji.

Nota rumunske vlade nezadovoljiva

Washington, D. C., 19. jun.—Državni department je dejal, da nota, katero je dobil od rumunske vlade, ni zadovoljiva. Nota naglašalo, da bo vlada razpisala splošne volitve v smislu provizij dogovora, ki je bil sklenjen na konferenci zunanjih ministrov Rusije, Amerike in Velike Britanije v Moskvi. Državni department pravi, da rumunska vlada še ni storila nobenega koraka glede registracije volilcev in da ni pojasnila dejanske situacije v deželi.

vedjo, da bo velebiznis rabil vsa sredstva, da utrdi svojo moč in razširi oblast, "če mu ne bo kongres stopil na prste."

Napadi na reakcijo v sovjetskih listih

Argentinski general v Washingtonu

Revizija stališča državnega departmenta

Washington, D. C., 19. jun.—General Carlos von der Beck, neuradni argentinski vojaški odposlanec, je konferiral z uradniki ameriškega državnega departmenta o načrtih obrambe držav zapadne hemisfere. Sprejel ga je Dean Acheson, pomožni državni tajnik, ki nadomestuje Byrnesa.

Konferenca je bila važna, ker je dokazovala, da je državni department revidiral svoje stališče napram novi argentinski vladi predsednika Perona. General Beck je baje dal zagotovilo, da bo Argentina sodelovala v vseh zadevah z Ameriko in latinjskimi republikami v zadevah skupne obrambe.

Državni department je pred predsedniškimi volitvami v Argentini obdobil Perona, da ima zveze z nemškimi nacisti. Bil je uverjen, da bo Peron poražen. Pričakovanja se niso izpolnila, kakor je department revidiral svojo politiko napram Argentini.

Acheson je naznanil, da je Amerika pripravljena za sklenitev pakta vzajemne obrambe z Argentino. Slednja naj le dokaže z dejanji, ne z besedami, da bo izpolnjevala pogoje dogovora, ki je bil sklenjen na konferenci ameriških republik v Mehiki.

Jackson se bo vrnil v Ameriko

Posvetovanja s predsednikom Trumanom

Nuernberg, Nemčija, 19. jun.—Robert H. Jackson, član federalnega vrhovnega sodišča, je naznanil, da se bo vrnil v Ameriko prihodnji mesec, ko bo dovršil svoje delo kot glavni ameriški tožilec na obravnavi proti vodilnim nacistom, ki so obtoženi vojnih zločinov. Po povratku se bo posvetoval s predsednikom Trumanom o eksplozivni kontroverzi med člani vrhovnega sodišča.

Jackson ni hotel komentirati spora s sodnikom Blackom, katerega je zadnji teden oplazil v kablogramu. Na sestanku s časniki je dal razumeti, da ne bo resigniral kot član vrhovnega sodišča.

Trdi se, da je Black vodil opozicijo proti imenovanju Jacksona za načelnika vrhovnega sodišča. Predsednik Truman je razkril, da je skušal pregovoriti Jacksona, naj ne objavi izjave z napadom na Blacka, a doseget ni ničesar. Napad je zmanjšal ugled vrhovnega sodišča v javnosti.

Jackson je dejal, da ne bo pritiskal na kongres, naj odredi preiskavo obdolžitev, katere je izrekel proti Blacku, ni hotel pa komentirati izjave nekaterih senatorjev s sugestijo, naj on in Black resignirata kot člana vrhovnega sodišča.

Washington, D. C., 19. jun.—Člani senatskega odseka za justične zadeve so izjavili, da se ne bodo vmešavali v kontroverzo med Jacksonom in Blackom. Slično izjavo so prej podali člani justičnega odseka nižje zbornice.

Vplivni krogi v anglosaških državah ogražajo mir

NAZADNJAŠKE SILE NA DELU

London, 19. jun.—Sovjetski listi in radiopostaje so obnovili napade na reakcijo v zapadnih državah po sestanku zunanjih ministrov štirih velesil na konferenci v Parizu. Ponovili so obdolžitve, da vplivni krogi in elementi v anglosaških državah, ne Rusija, ogražajo svetovni mir s svojimi intrigami in zlobno propagando proti sovjetom. Ti hočejo vsiliti svojo politiko in voljo drugim državam.

Pravda, glasilo komunistične stranke, pravi, da se vprašanje plovbe na Donavi in drugih evropskih rekah lahko reši brez zunanje intervencije. O tem vprašanju je govoril britki zunanji minister Ernest Bevin v parlamentu 4. junija. On je dejal, da morajo biti reke odprte mednarodni plovbi.

Radijski komentator Baratov je dejal: "Donavski problem je eden izmed povojnih problemov, ki so bili umetno ustvarjeni. Gotovi krogi so na delu, ker bi radi spet imeli predvojne privilegije. Hočejo jih dobiti s silo, ker so druga sredstva odpovedala.

Oni, ki odobravajo in podpirajo Francovo diktaturo v Španiji in monarhistični teror v Grčiji, niso zadovoljni s pohodom mlade demokracije, katere vpliv in avtoriteta naraščata v državah vzhodne Evrope."

Ruska revija Novi čas se norčuje iz newyorškega lista Herald-Tribune, ki je objavil uvodnik s trditvijo, da Rusija ne bi mogla poraziti nacijske Nemčije brez pomoči Amerike in Velike Britanije, slednji bi bili pa lahko zdrobili Nemčijo brez pomoči sovjetov.

"Kako morajo biti Američani tako gotovi, da Nemci ne bi bili odkrili tajnosti novega orožja?" vprašuje Novi čas. "Nemci niso mogli voditi raziskav, ker so vse razpoložljive sile vrgli v drugi svetovni vojni na vzhodno fronto v pričakovanju, da bodo te zdrobile rdečo armado. Nemci bi bili iznašli atomsko bombo, če ne bi bili tako zaposleni na vzhodni fronti."

Vojaška konskripcija v Angliji

Vzdrževanje ženskih vojaških organizacij

London, 19. jun.—Velika Britanija je zavrgla staro tradicijo z naznanilom o vojaški konskripciji. Vsi mladeniči, ko dosežejo starost 18 let, bodo morali služiti v oboroženi sili dve leti. Pozneje bo vojaška služba skrajšana na 18 mesecev.

V armado bo šlo okrog 190.000 fantov vsako leto. Člani vlade so naglasili, da mora Velika Britanija upoštevati odgovornost na polju zunanjih zadev.

Vlada je zavzela stališče, da oborožena sila igra važno vlogo v odnosaiah z drugimi državami. Izgleda, da konskripcija ne bo povzročila političnih komplikacij v Angliji.

Naznanilo omenja le nekaj provizij glede olajšav in izvetja od vojaške službe. Izjeme bodo veljale le za poljedelske delavce in rudarje, ki so uposljeni v premogovnikih. Velika Britanija bo tudi v povojni dobi vzdrževala ženske vojaške organizacije.

Vesti iz nove, prerojene Slovenije in Jugoslavije

Tako je po Sloveniji—

Opisi v Kmetstem glasu

iz Rovi-Zbirse Dragi "Kmečki glas!"

Prinašamo ti pozdrave z no... (text continues with news from Rovi-Zbirse)

V naši vasi je 41 hiš. Cisto... (text continues with news about housing)

Zavedamo se, da nikjer uspeje... (text continues with news about agricultural progress)

Prostovoljnim delom smo... (text continues with news about volunteer work)

Prisli smo do spoznanja, da... (text continues with news about social progress)

Prinesli so s seboj 108 rie... (text continues with news about a relief effort)

Med njimi so bili krojači... (text continues with news about a relief effort)

Prinesli so s seboj 108 rie... (text continues with news about a relief effort)

Med njimi so bili krojači... (text continues with news about a relief effort)

Prinesli so s seboj 108 rie... (text continues with news about a relief effort)

Med njimi so bili krojači... (text continues with news about a relief effort)

Prinesli so s seboj 108 rie... (text continues with news about a relief effort)

Med njimi so bili krojači... (text continues with news about a relief effort)

Prinesli so s seboj 108 rie... (text continues with news about a relief effort)

Med njimi so bili krojači... (text continues with news about a relief effort)

Prinesli so s seboj 108 rie... (text continues with news about a relief effort)

Med njimi so bili krojači... (text continues with news about a relief effort)

Prinesli so s seboj 108 rie... (text continues with news about a relief effort)

Med njimi so bili krojači... (text continues with news about a relief effort)

Prinesli so s seboj 108 rie... (text continues with news about a relief effort)

Med njimi so bili krojači... (text continues with news about a relief effort)

Argentinska javnost in pogodba z Rusijo

Buenos Aires. — ONA. — Obnovitev diplomatijnih odnosov med Argentino in Sovjetsko unijo je naletela na odobravanje skoraj vse argentinske javnosti.

Katoliški krogi so močno proti vsaki povezanosti Argentine s Sovjetsko unijo. Časopisje naglašajo različne težave, ki jih bodo privedle do razpadanja države.

Novoletnemu naročilu maršala Tita "Tekmujemo pri obnovi porušene domovine!" so se delavci odzvali do zadnjega. Postavljeni načrt izpolnjujejo natančno in vestno.

Ustavim se pred velikim tovornim avtomobilom. Okoli njega so mehaniki in šoferji. "Rekonstrukcija gre h koncu," mi pravi tovariš v uniformi.

Vsi ti avtomobili imajo sedaj različne kabine, nove karoserije in kiperje ter so prepleškani z zeleno barvo. Delo so opravili mehaniki in šoferji pod vodstvom garažnega mojstra.

Ob poti iz Maribora proti Kamnici opaziš velik ograjen prostor. Ob avtomobilih, traktorjih in drugih strojih se ves dan sudejo mehaniki, šoferji, ključavničarji, mizarji, črkalniki in ostali pomožni delavci.

Na prostornem dvorišču vlada vzorna čistota, ki more biti za zglad vsakega podjetja. Podobno je v garažah in delavnicah. Stari Kraner, ki ves dan čisti in pometa ter sprosti odmrznjeno vodo, je ponosen na svoje delo.

Prisli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

ga upravnika. "Pri nas delamo s partizansko disciplino..." šepetavi, ko mi pokaže v gruči mehanikov in šoferjev upravnika.

Novoletnemu naročilu maršala Tita "Tekmujemo pri obnovi porušene domovine!" so se delavci odzvali do zadnjega.

Ustavim se pred velikim tovornim avtomobilom. Okoli njega so mehaniki in šoferji.

Vsi ti avtomobili imajo sedaj različne kabine, nove karoserije in kiperje ter so prepleškani z zeleno barvo.

Ob poti iz Maribora proti Kamnici opaziš velik ograjen prostor. Ob avtomobilih, traktorjih in drugih strojih se ves dan sudejo mehaniki, šoferji, ključavničarji, mizarji, črkalniki in ostali pomožni delavci.

Na prostornem dvorišču vlada vzorna čistota, ki more biti za zglad vsakega podjetja. Podobno je v garažah in delavnicah. Stari Kraner, ki ves dan čisti in pometa ter sprosti odmrznjeno vodo, je ponosen na svoje delo.

Prisli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

Prišli smo vsi iz taborišč domov, nekateri prej, drugi pozneje in našli vas požgano in vse narobe. Ker smo pa že od nekdanj vajeni težkega dela, se nismo prav nič ustrašili.

V Clevelandu so vojni veterani člani uni CIO, ADF in šlesni-čarskih bratovičin, krožili veliko petlicjo za sbranje podpisov proti Trumanovi stavkološki politiki.

KITAJSKA NA RAZPOTJU

Napisal Owen Lattimore

Tekom sedanjega polpremirja, ki vlada v Kini za nekaj dni, je važno, da postane vsakomur jasno, za kaj gre. V Ameriki prav kot v Kini morajo ljudje spoznati, da gre za to, ali bo mir ali meščanska vojna — in kaj oboje pomeni.

Kakšna je meščanska vojna na Kitajskem, smo že videli. Nevarnost bi bila, da se zaplete Amerika v vojno z Rusijo — čeprav je videti verjetno, da se je obe strani ogibata, Rusi radi tega, ker si ne žele atomskih bomb, Amerikanci pa radi tega, ker je pri nas izredno malo ljudi, ki bi se hoteli posluževati te bombe dejansko in ne le kot grožnje.

Najbolj potrebno je radi tega, da premislimo, česa nas uči dosedanj razvoj kitajskega konflikta. Meščanska vojna v Kini sami in Mandžuriji, ki je divjala zadnje mesece, ni rodila nobenih razveseljivih dogodkov — in to je najbrže vzrok, da je tako malo razprav o tem predmetu. Polagoma se je začel pogrežati globoki smisel tega dejstva tudi v vojaške glave vojske in mornarice in v birokratične washingtonske možgane.

Prvi zaključek, katerega velja postaviti, je ta, da so kitajske razmere tako prehodno zaplete, da so Rusi poglabili svoj vpliv zelo učinkovito na ta način, da so se umaknili iz kitajskega ozemlja. Ko so Rusi premagali japonske vojaške sile v Mandžuriji, so zaplenili mnogo orožja, katerega pa na svojem umiku niso odvedli s seboj, temveč ga pustili namestu, tako da je prišlo v roke onemu, ki je prvi prevzel oblast. To pa so bili ali komunisti ali pa lokalne mandžurske čete, ki mrže Kuomintang radi njegovega ošabnega in samolastnega nastopanja, ki odrekuje domačim posameznim pokrajin vsako besedo v lokalni upravi. To je vzrok, da so domačini čisto pristopili na stran komunistov, da se ubranijo centralne kitajske oblasti.

Amerikancem je bil ta ruski korak neprijeten. Stvar jim je vzbudila vtis, da so jih Rusi na nerazumljiv način opeharili, ne da bi napravili nekaj odkrito nedopustnega. A kako tudi skrbeti za to, da ostane javnost razjarjena napram Rusiji, ako so njene čete odšle in ostanejo zunaj?

Odkar se je vojna končala, smo že podvojili število kitajskih čet, katere je izveščala Amerika. Če čete so opremljene z ameriškim orožjem. V Mandžuriji se oslavlja akcija centralne vlade izključno na vojaške enote, katere je Amerika izveščala in opremljala in povrh tega še na ameriških ladjah, na katerih služijo Amerikanci, spravila v Mandžurijo.

Tu prihajamo do drugega zaključka iz dogodkov kitajske meščanske vojne. Kitajska vlada je sposobna nadaljevati svojo vojno le na ta način, da naziva komuniste vse one, ki se drznejo streljati, kadar jih poskuša naučiti svoje politike s tem, da nanje strelja. Ne glede na to, ali so zares komunisti ali ne. A do sploh more nadaljevati streljanje, mora zahtevati vedno več podpore iz Amerike.

V Washingtonu vzbuja vse to neprijetne občutke. Ako zahteva sedanja nespolna meščanska vojna toliko ameriške pomoči in

ameriškega denarja, koliko bi šele zahtevala meščanska vojna, ako se razvije v polnem obsegu? In koliko bodo te ameriške investicije vredne celo v slučaju, da bo centralna vlada zmagovala? Vlada, ki bi bila zmagovala s pomočjo sile, a te sile nima, razen ako si jo izposodi v Ameriki?

Vprašanje, ki je bistvo vprašanja, je naslednje: Ali bo kitajska vlada imela oblast nad ljudstvom, ali kitajsko ljudstvo nad svojo vlado? Žalostno je, da tega vprašanja, ki je vsakomur Amerikancem tako silno jasno, nikdo ni v tej obliki stavil v tej zadevi pred ameriško javnost. Mesto tega nas pitajo z najrazličnejšimi potvorbami. Ena najbolj običajnih je ta, da nam pravijo, da gre za to, ali bodo dobili Kuo v roke komunisti ali Kuomintang. Jasno bi moralo biti vsakomur, da nobena stranka ne more z orožjem brzdati Kine, ter da je uspeh zgodbe le, ako bo narod povezan s svojo vlado. Druga laž je ta, da nam govore, da je nedotakljivost Kine odvisna od tega, da Kuomintang dobi v roke nadvlado v Mandžuriji. Trditev je popolnoma napačna in neskončno zlobna. Resnica je, da bo Kina varna, kadar bo vse njeno ozemlje v rokah vlade, izbrane od delegatov vseh njenih pokrajin, svobodno izvoljenih. —ONA.

Prireditve Slovencev v Zagrebu

Slovinci v Zagrebu so se po zlomu nacifašizma uredili svoj "Slovenski dom" v Trenkovi ulici št. 9. Hišo jim je dala vlada Ljudske federativne republike Hrvaške na prosto razpolaganje. V tem domu imajo svoje društvene prostore, gledališko dvorano, čitalnico in knjižnico, omladinski odsek, v IV. nadstropju pa je nameščen internat za slovenske dijakinje.

Tretji teden v marcu so prirediteli zagrebški Slovinci dve veliki koroški prireditvi. 19. t. m. ob 20. uri je bil v dvorani Radniške komore v Zagrebu na Križajevem trgu "koroški večer", na katerem so nastopili člani zagrebške Opere Križaj, Zlata Gjunjenav, tenorist Šimec ter Vika Podgorska, ki so peli koroške narodne pesmi. O sodanjem položaju na Koroškem sta poročala tovariša dr. Marica Prajnik in dr. Julij Felaher. Nadalje sta nastopila tudi moški zbor in mešani zbor, vsak s tremi koroškimi narodnimi pesmi.

Dne 21. t. m. ob 20:30 pa je bila druga prireditve prav tako pod imenom "koroški večer", namenjena koroškim Slovincem v Zagrebu, v "Slovenskem domu", Trenkova ulica 9.

V Prosveti so dnevna svetovna in delavska vestil. Ali jih štate vsak dan?

Od destrukcije do rekonstrukcije — koj po vsaki vojni, največji bližnosti človeštva. Na silki je videti kup aluminija od nekdanjih letal, katero kovino zdaj predelujejo v material za gradnjo stanovanj in vse drugo. Taka je ta naša na glavo postavljena — "civilizacija".

MRTVA SRCA

Povest
SPISAL DR. IVAN TAVČAR

(Nadaljevanje)

Na bližnjem zvoniku je bilo pol desetih, ko se pripelje Bogomir Lesovej pred lukovsko kazino. To središče nemškega življa v Lukovcu stoji na precej prostornem trgu. Na eni strani ga obdaja majhen vrt, kjer se vse leto ne čuje slovenska beseda, kjer so še celo točajke naučne zabavljati na jezik slovenski. Lukovska kazino se že dolgo bori z denarskimi nadlogami in mnogo težko hipoteko mora prenašati ta stavba. Da niso nekateri zavodi imeli usmiljenja, bi bila morda že davno prišla na boben te služila tako v podobno stranki, ki že dolgo časa umira po Slovenskem.

Bogomir mora čakati. Dolga vrsta vozov je pred njim, ki se počasi izpraznjujejo. Dospevši do vhoda odpre vozu vratca nekak portir, opravljen v ponošeno livrejo, držec v rokah palico, ki je nosila debelo rumeno gombo na svojem koncu. Ta maršalek se z veliko važnostjo globoko prikloni. A Bogomiru se vendar dozdeva, da diši po zganju, kar je bilo vsekakor mogoče. V veži je regelata velika tolpa krčevnic in kuharic, ki so prišle gledat svojo gospodo. Skozi to tolpo je moral vsak, ki je hotel dospeti k stopnicam. Pri tem so se morali poslušati vzkliki, ne vselej prijetni.

Vrh stopnic je prežal tako imenovani slavnostni odbor. Nekoliko navadnih, starih in mladih obrazov, prezebajoč v tankih frakih in razkazujoč bele kravate okrog suhih obrazov. To krdelec si je dajalo neznosno važnost ter s posebno navdušenostjo hrumelo vsaki ženski nasproti, metajoč okrog s tistimi znanimi frazami, ki jih poganja lukovski parket.

Ta odbor se gnete ravno tedaj okrog visoke gospodične, ki se je brez dvoma štela med lukovške zvezde. Bogomir zleze mimo in nihče se ne zmeni zanj. V temačni garderobi je dremal čuvaj in niti prebudit se ni, ko je bil vstopil naš gost. Brez pomoči tega čuvaja se izluščil torej iz zgornje svoje obleke. Prvo, kar opazi potem, je družba časnikov. Pred visokim zrcalom stoje ter si češejo lase.

Bogomir stopi v sosednjo sobo. Povsod tuji obrazi. Tu so sedeli očetje, ki so prišli ne radi in samo s svojimi gospem in gospodičnam na ljubo. Ze sedaj, ko se je veselica komaj pričela, so se grozno dolgočasili. Puhili so cigare ali pa zdihovali pri poluizprazneni kupi ter v duhu preračunali, koliko bo stal nocojnji večer. Tudi igralo se je. In črno krdelec prežavce je oblegalo mizo, kjer se je tarokiralo ali preveransiralo. Ti gledalci so kritikovali vsako karto.

V kotu se je bila zbrala okrog političnega svetovalca—voditelja—tolpa ponižnih poslušalcev. Bili so to fanatični obrazi, s slovenskimi črtami ali z duhom germanskim. Govorili so o politiki ter metali kamenje na rod, ki je bil njihov roditelj! Bogomir hoče hitro mimo.

Pri tem je čul nehoti naslednji razgovor.
"Na njegov značaj ne dam črvicega oreha!" pravi eden z velikim nosom in dolgim obrazom.
"Ne sodi prehitro!" odgovori politični svetovalec. "Poslušajte mene! Poslušajte mene!" hiti oni z dolgo glavo. Pri prvi volitvi bo Er-

nest Malec volil panslavista in čez eno leto bo sam panslavist!"

"Ni mogoče! Izkazal se je že v trdih bojih!" Politični svetovalec ni prenašal opozicije med svojimi pristaši, zatsegel je govoril te besede skoraj srdito.

A dolga glava nasprotuje:
"To je špekulant in špekuliral bo tudi s svojim prepričanjem!"

"Tiste jame so mu morda pojedle nekoliko očetovih grošev!" se vasil tretji.
"Kaj jame! Sin, sin, ta ga obira!"

Te besede je Bogomir še čul, potem pa prekorati prag sosednje sobe. V tej sobi je stal biljard in igrali so štirje mladi gospodje. Zaspian točaj je markiral igro, a gospodje so kričali, v resnici prav grozno kričali. Bili so obrani malo nespametni, malo blazirani in nad vse prav mogočno dolgočasni. Nekaterim se je napravljala že las na čemeni in grobna stvarca z obrazkom, ki je komaj ulila solski klopi, je bila odločno plesavsta. Igrali so, kakor povedano, s kričecim navdušenjem, a igrali so slabo, zabavljali pri vsakem sunku na biljard ter se togotili na markerja, da premalo piše. Bitja so bila to, ki so jih akrobne matase zavadele, ki se niso ničesar naučila v kratkem življenju, ki pa so sedaj, ko so imela pravico s frakom se plaziti po parketu, govorila o vsaki stvari, in sicer govorila, kakor bi Bog ve kaj vedela!

"Slaba deska to!" kriči dolgin, na katerem je bilo najzanimivejše to, da si je češal lase v velik rep okrog ušesa.

"Ta kej, ta stara žilica," vpije tista šibka plesavna stvarca, "bi bil za gnojne vile preslab."

"Danes bo še kak Slovenec tu!" se oglasi tretji zaničljivo.

"Slovenska sodraga!" se sredi oni z repi okrog ušes. O Slovenceh ni nikdar drugače govoril, kakor s to psovko.

"No, lepa družba!" dostavi tretji. Nosil je takisto rumeno laško obuvajo, da je bilo videti, kakor bi bos akakal okrog!

Bogomir pobegne v tretjo sobo. Tu je pripravljena restavracija: mize so z rumenimi prtji pokrite. Pri teh mizah preži nekoliko točajev v ponošenih frakih in umazanih kravatah. Po zraku pa se je iz bližnje kuhinje razširjal duh ogrskega gulaža, iz češer se je dalo sklepati, da se bo ta maščurka jed pri "supeju" o polnoči prav pridno naročila.

Dvorana, v kateri so plesali, je precej visoka in obširna. Vrsta stebrov deli to plesišče v dva prostora. Od stropa visi nekoliko svečnikov, na katerih pa je tedaj gorela samo vsaka druga sveča, tako da ni bilo prave svetlobe. Ko Bogomir vstopi, je šumelo tu notri, kakor šume zvečer čebele v panju. Godba, posajena visoko na galeriji, je ravno počivala in plesalci in plesalci so se izprehajali v velikem kolobarju po parketu ter se sladko smejali. Če si tak parček, in posebno gospodiča v fraku, iz dalje opazoval, se ti je zdelo, kakor bi se črna muha spenjala po cvetoči roži. Dekleta, kar je resnica, so bila krasna: belih polnih rok na kupe in žarečih očih na izobilje!

(Dalje prihodnjič)

BARJANSKI PUNTARJI

Matijs Barjanski
(Škraber)

Narod si bo pisal sodbo sam
(Ivan Cankar)

(Nadaljevanje)

Minevali so tedni in meseci. Junaške brigade so uspešno tolke fašiste in bele. Narodni izdajalci so začetili, da se jim ma jejo tla pod nogami, da so pred narodom razkrinkani kot pravi fašistični hlapec. Tabla bele garde je obledela, nadelo so si bolj zvoneče ime: "Plava garda". Ti novopeteni beloplavogarditi so se pojavili v izanski dolini in zasedli šolo v lški vasi in ljudem govorili: "Mi se borimo proti Italijanom in smo za novo Jugoslavijo." V resnici pa jim je vsak dan na skrivaj pripeljal iz Ljubljane fašistični kamijon hrano. V tem kamijonu se je večkrat pripeljal znani izdajalec Žitnik Rudolf z imenom Ris. Da bi laže vodili ljudi za nos, so se ti plavi junaki preselili na Gornji Ig in tam bili nekaj tednov na "letovanju". In ko so uvideli, da se jim izansko ljudstvo na vse te satanske trike smeje, so jo pobrali v Grčarice. Kakšna usoda jih je doletela tam, ve danes vsak najmlajši pionirček v Sloveniji.

veznikov Anglije, Rusije in Amerike prisilila italijanske fašiste h kapitulaciji. Naše junaške brigade so razorožile šest italijanskih divizij in dobile ogromno množino raznega vojnega materiala. Polet širokih ljudskih množic se je povečal, naša narodna osvobodilna vojska je mobilizirala nove sile med narodne borce. Beli so izgubili oporo italijanskih fašistov, izgubili ravnatelj in se razbežali na vse strani. Znani komandant posadke v Tomišlju Frakelj (Skalar) in njegov pajdaš kaplan Šeklar sta usodnega dne odšla s peščico zagrnencev na Kurešček, nakar so ti junaki bele garde v borih 14 dneh večinoma vsi propadli na zgodovinskem turjaškem gradu. Zopet je bila žalostna pot tistega ostanka belih, ki so imeli možnost pobegniti izpred turjaškega gradu. Kot izgubljene ovce so se razbežali po izanskih vaseh, se klatili po Barju in bežali v Ljubljano, a naši so jih razoroževali.

ake pesmi. Na štotine novih partizanov je prihajalo, množilo so se brigade, divizije in korpusi. Beli so v svojim izdajalstvom umazali belo Ljubljano. Na pomoč jim je prihital nemški fašizem.

Beli in plavi so bili razkrinkani ne samo pred slovenskim narodom, ampak pred vsem zavestnim svetom Anglije, Rusije in Amerike kot izdajalci lastnega naroda, kot odkriti hlapec nemškega fašizma. Ni bilo še zadosti trpljenja, katerega so zakrivil ti beloplavi izdajalci. Na življenje in smrt so se povežali z nemškimi osvajaletci in si nadeli goljujivo ime "slovenski domobranci", ali bolje rečeno "švabobranci". Pod tem lažnim imenom so začeli na najbolj gnusen način izdajati poštene Slovence in jih izročati v roke krvnikom Hitlerizma.

Ljubljano, prelepo slovensko prestolnico, so ti švabobranci, izvržki, kot odkriti privesek nemškega fašizma onečali, Ljubljana ni klonila, ostala je ponosno zvesta svojemu narodu. Rupnikov narodni izdajalci so se kot cvičili psi vrgli pod nože Hitlerja in da bi ti narodni izvržki dobili milostni delež pri umirajočem Hitlerju, so morali dati zato življenje pošteni Slovence bele Ljubljane.
Naše junaške brigade, divizije in korpusi so brez prestanka tolki fašističnega okupatorja. To ni šlo Hitlerjevem v račun, spra-

KILL OR BE KILLED!

čili so skupaj svoje moderno orožje, velikansko množico fašistične vojske in napravili ofenzivo. Pri tej ofenzivi so zvesto pomagali domobranci izvržki. Junaško se je tiste dneve izkazal veleizdajalec Rupnik, ki je s svojo "štrkljo" natrosil letake po naših vaseh in gozdovih. Izdajalčevi letaki so pozivali slovenske partizane, naj se javljajo nemškim oblastem, češ da se nobenemu ne bo nič žalega storilo. Nasedli so tiste dni nekateri malodušni in s tem krvavo plačali svoj nepremišljeni korak.

V izanski dolini je grob petnajstih žrtev, katere so navinno naselje hinavski vabi, se dale v roke fašistom in domobrantskim izdajalcem in še isti dan bile postreljene v zatilnik in zagrebene sredi polja. Fašistična ofenziva in vsa njihova propaganda in laži narodnih izdajalcev niso strle narodno osvobodilne vojske in slovenskega naroda.

Švabobranci izvržki, kateri so se po ošenzivi umaknili v Ljubljano, so se pod okriljem nemških fašistov počutili bolj varne ter začeli vpadati po vaseh barjanske okolice, ropali vse, kar jim je prišlo pod roko, pobirali poštene ljudi in jih vlačili v svoje inkvizicijske mučnice.

S svojo telesno stražo in krvniško skupino se je najbolj odlikoval rabelj Frakelj, ki je s svojo zapeljano bando zasedel šolo na Barju in vršil dalje krvave poste nad izmučenim barjanskim ljudstvom.

Strah je zavladal po vaseh, mirno in pošteno ljudstvo je trepetalo pred belimi krvniki in se že v večernem mraku zapiralo v svoje domove. Ti izdajalčki izvržki so se posluževali vsakovrstnih trikov, v nočnih urah nastopali v partizanskih uniformah, se izdajali za partizane, surovo nastopali proti narodu ter krادli živino in hrano na račun partizanov.

Aretacije so se vrstile dan za dnem, ljudje so brez sledu izginali. Svoji, boječ se za airtiranje, so hodili izpraševati belo komando, kje so njihovi domači.

Krvniki: Frakelj, Oblak, Anzeljc, Požar, Sedej in Stojc so jim top odgovarjali: "Nič se ne bojte, v Nemčijo smo jih poslali na delo." Ljudje so se v strahu tolažili, da so vendar njihovi svoji živi, da le niso pobiti. Vsa krvava morija bi bila prikrita med barjanskim ljudstvom, ako ne bi meseca novembra leta 1943 neki domobranec iz domobrantske posadke na Barju neki ženi iz črne vasi izpovedal: "Veste, mati, težko sem pri belih, kar sedaj delajo beli, je strašno. Tamle v tisti goščavi so jih snočiči pospravili 16." V nekaj dnevih je zvedela za to izjava vsa črna vas in okolica. Svoji aretiranih so začeli iskati po gošči. Zla slutnja se je uresničila.

Na sredi Koslerjeve gošče so našli nepokopanih naslednjih 16 žrtev: 15letna Škraba Vera z razbito glavo, poleg nje po travi je bilo raztreseno zobovje, razbito s kolutom, Nadalje so ležali zmrcvarjeni: Melik Ivan in komaj 14-letni sin Bojanček, Melik Franc in žena Marija, poleg njih 15-letni sin Slavko, 17 in

18-letni sestri Lenarčič Ivanka in Lojzka, Modic Angela, Golob Antonija; Kajzer Milka, Ukmar Vinko in njegova žena Jena, hčerki Romana in Tilka in Škraba Tone.

Belim pom ni bilo dovolj prelite krvi šestnajstih žrtev. Naslednje dneve so padli: Brancelj Jože, njegova žena Marija in hčerka Francka, Javornik Jože, ugleden posestnik iz Iga, Benet Alojz, Modic Helena, Modic Anton, Vidmar Jože, Vidmar Stefa, Škraba Franc, Pečan Franc in sin Franc, Jevc Franc, Verbič Marija in še mnogo drugih.

Barjanska dolina je, pod strašnim vtisom grozodejstev, ki jih počenjajo beli morilci. Narod objokuje nedolžne, pomorjene žrtve, stiska pesti in prisega maščevanje.

Vrbljenje, vasica ob vnožju Krima, je mirno snivala v januarski noči 1944. Prihrumele so bele pošasti, obkolile vas v naglici, boječ se partizanov, ugrabile 11 žrtev, jih vlekli v barjansko šolo in nato v grad Lisiče.

Kaj se je zgodilo s temi žrtvami, bi ostalo zakrito, če ne bi v zadnjem trenutku pobegnili enajsta žrtev, ki nam je izpovedala tole:

V četrtek, 27. januarja 1944, v

Razni mali oglasi

DISHWASHER
FOR SATURDAYS and SUNDAYS
85c hour
Call LAWndale 5490 before noon

ZECH LODGE
2519 S. Des Plaines
North Riverside, Ill.

WAITRESSES
FOR SATURDAYS and SUNDAYS
85c an hour
Call LAWndale 5490 before noon

ZECH LODGE
2519 S. Des Plaines
North Riverside, Ill.

WANTED EXPERIENCED
CABINET MAKERS
Also men to learn cabinet making at
high salary and plenty of overtime.
ANTON SZUMNY & SONS
2130 W. Fulton.

COOK
Plain cooking, summer home near
Chicago—8 weeks start July 1st.
Prepare 2 meals daily - No dish-
washing. Recreation facilities, mod-
ern conveniences.—Phone State 5010

CABINET MAKER
Apply
Glabman Furniture Co.
1501 S. Peoria Street
STEADY WORK

NAROCNIKOM
Datum v oklepaju, na primer
(June 30, 1946), poleg vašega
imena na naslovu pomeni, da
vam je s tem datumom potekla
narocnina. Ponovite jo prave-
časno, da se vam list ne ustavi.

večernem mraku so domobranci obkolili hiše partizanov v Vrbljenju. Tudi k nam je prišel eden, ki ga pa nisem poznala, hiša pa je bila obkoljena. Misli-la sem, da bo vprašal po bratu, toda zahteval je mene. Takoj sem se morala obleči, a niti rokavic mi ni pustil vzeti s seboj. Ker sem vedela, kaj delajo domobranci s sorodniki partizanov, sem bila takoj prepričana, da me bodo ubili. Z žalostjo v srcu sem se poslovala od svoje stare mame, ki je ostala sama.
(Dalje prihodnjič.)

Razni mali oglasi
AUTO RADIATOR REPAIR
Experienced men - Good wages
REX RADIATOR & WELDING COMPANY
1239 W. Lake Street
Haymarket 1531

LADY—MIDDLE AGED
To take care of 2 children
Room and Board
and \$10.00 week
Phone—HAYMARKET 1961
before 3 PM

WOMEN
18—35 years old, to work in gut
string factory. 80c hour to start.
Time & 1/4 after 40 hours.
H. E. WILLS & CO.
1047 W. 47th St. - Yards 7283

PAPER HANDLERS
Husky veterans preferred
85c per hour to start
4 PM to 12 Midnight
CHICAGO ROTO PRINT CO.
4601 W. Belmont Ave.

GIRLS and WOMEN
No experience necessary
Punch Press Operators
Machine Operators
Packers
88 1/2 cents per hour minimum
starting rate
40 hours

AMERICAN CAN CO.
1834 CLYBORN AVE.

JANITORS
Day work. General Cleaning and
sweeping. 40 hours—5 day week.
Good salary. Pleasant working
conditions. Apply in person

SEARS-ROEBUCK & CO.
4730 W. IRVING PK. RD.
Personnel Office 2nd Floor

WOMEN
UNUSUAL OPPORTUNITY FOR
YOUNG LADY
EXPERIENCED
BOOKKEEPER
TO WORK IN PLEASANT OFFICE.
HIGH SALARY

BROLITE CO.
2542 ELSTON AVE.

SLOVENE MEN
Excellent opportunities for men to
work in corrugated paper box fac-
tory. Unusual working conditions.
High rate of pay. Quick advance-
ment and many other advantages.
Phone or come in and ask for
Bruno Mika.

TRIANGLE PAPER & BOX CO.
2433 S. Michigan Avenue
Phone: Calumet 3663

VAZNO
za pošiljanje denarja preko morja:
Kraji, v katere se sedaj lahko pošlje denar, so se po številu zelo povečali. AMERICAN EXPRESS družba služi vsem. 37 preloženih uradov tam čez je v teku uradovanja zdaj. Po vsem svetovnem svetu daje AMERICAN EXPRESS družba zanesljivo poslugo. — navadnim zahvaljivim pošiljanjem denarja po zmrzni ceni in v staro domovino, z vašo izbiro pošilja po POSTI, ZRAČNI POSTI ali KABLOGRAMU.
Zelo važno za vas je, da vi veste to, ker zdaj kot še nikdar prej, boste potrebovali to AMERICAN EXPRESS poslugo, za pošiljanje denarja dragim svojem točno in pravilno v staro domovino. Ta posluga se lahko dobi pri vsakem AMERICAN EXPRESS uradu v Railway Express uradih, pri tisoče podružnicah in v bankah kjer koli vseh evropskih in Zedinjenih državah.

AMERICAN EXPRESS
Foreign Remittances
178 North Michigan Ave. Chicago 1, Illinois

Razni mali oglasi
GIRLS
For clean plastic finishing in plant. High wages. Steady work.
Chicago Die Mold Co.
4001 Wrightwood Ave.

GIRLS—WOMEN
No experience necessary
Light factory work
Good starting rate
UNITED LAMP MFG. CO.
1334 S. Rockwell St.

JOIN A PLEASANT GROUP
PEOPLE WHO OFFER YOU A PERMANENT POSITION
We have immediate openings
STENOGRAPHER
TYPISTS
EXCELLENT STARTING SALARY
5 DAY WEEK - 36 1/2 HOURS
2001 SO. CALUMET
PHONE:
VICTORY 0300
MR. POWELL

MALE HELP WANTED
LEATHER WORK
Preferably experienced bootmaker
Hand sewing covers for
Printing Press rollers
Small, well established concern
having many employee benefits
This is first vacancy in 9 years
Apply

Roberts & Porter, Inc.
402 S. Market Street

MODERN FACTORY
has good opening for
GENERAL LABORERS

Both day and night shift—3 1/2
45 hours week
Apply PERSONNEL DEPT.
Bell & Gossett Co.
MORTON GROVE, ILL.
Tel. Morton Grove 2798

HOUSEKEEPER—Thoroughly
able; care for 3 children ages
and 1 in motherless family. Good
opportunity for person who
children. Permanent home-
consider war widow with child
her own. Ref. Phone Groveland
Mr. Sloane—bet. 10 AM & 5 PM

ALI GLEDATE ZA DOBRO
PLAČO IN STABILNOST
Telefon kompanija ima
takih prikl.
24
HIŠNICE
(JANITRESSES)
Takoj od zabatka plača 75c na
uro, po treh mesecih 77 1/2c na
in po šestih mesecih po 82 1/2c
uro

ZENSKE ZA ČIŠČENJE V VEŠE
DELH MESTA
Delovne ure od 5:30 pop. do
ure ponoči.

Oglasite se pri
ILLINOIS BELL
TELEPHONE
COMPANY
v usposlovalnem uradu na
v pritličju
308 W. WASHINGTON

V Prosveti so dnevno
ne in delavske vesti. Ali
čitato vsak dan?